

Lieve en minder lieve bestjes om ons heen

Vooraf bedoeld voor jeugdigen (ondersteuning van de lessen op school) en voor gepensioneerden (die de tijd hebben om de besproken diertjes nader te gaan bekijken).

© William Geller

Zie ook: www://AAABoeken.nl
ISBN: 9789464054187

Lieve en minder lieve beestjes om ons heen

door: William Geller

Een boekje over een aantal van de kleinere diertjes waar we allemaal wel eens mee te maken hebben in ons huis, het balkon of de tuin

De natuur aan het werk zoals we dat dagelijks kunnen zien.

INHOUD

07	Voorwoord
10	Inleiding in de Dierenwereld
27	Zilvervisje
29	Worm
32	Wesp
37	Wandluis
40	Vogelmijt
41	Vlo
44	Vlinder en rups
50	Vlieg
56	Veenmol
57	Spin
61	Slak
67	Schaatsenrijder
50	Rat
71	Pissebed
74	Oorworm
77	Mug
80	Mot
83	Mier
90	Luis
94	Lieveheersbeestje
99	Libel
103	Kakkerlak
105	Huisboktor
108	Houtworm
111	Hommel
117	Duizendpoot
	Nawoord

VOORWOORD

Iedereen weet wel dat er in en rond ons huis dieren voorkomen die we nou niet direct tot de huisdieren rekenen zoals we dat bijvoorbeeld wel doen met honden en katten. Mensen die een hond of kat in huis hebben weten over het algemeen wel wat van die dieren af. Dat kan komen door eigen ervaring ermee, door het lezen van boeken erover of door verhalen van vrienden en kennissen. Die dieren worden (gelukkig) meestal goed verzorgd en het zou vaak te wensen zijn dat mensen net zo veel aandacht zouden besteden aan de samenstelling van hun eigen voedsel als ze doen aan dat van hun huisdieren.

Nu is er ook een aantal dieren dat we vaak zowel in ons huis als in de directe omgeving daarvan tegenkomen waarover we eigenlijk maar bitter weinig weten. Die dieren worden meest alleen maar gezien als lastig, vies en onnuttig. Ik bedoel hiermee dieren als spinnen, vliegen, mieren, slakken en meer van dat spul. Het is inderdaad zo dat veel van die dieren schade kunnen toebrengen. Schade aan voor de mens nuttige zaken dan wel te verstaan en waarbij het dan meestal om geld gaat. We vergeten daarbij gemakshalve maar al te vaak en al te graag dat de mens zelf óók schade toebrengt aan nuttige zaken voor zichzelf en alles wat verder leeft in de natuur. Dat het toch steeds meer tot de mensen doordringt dat ze zo niet door kunnen gaan wordt duidelijk gemaakt door de vele verenigingen die zich bezighouden met ons milieu. Of die verenigingen dat allemaal op verantwoorde wijze doen zullen we verder in het midden laten maar ze hebben in ieder geval wel bereikt dat zelfs de overheid hier en daar een beetje rekening gaat houden met onze leefomgeving en dat wil dus zeggen: met de natuur.\

Daar moet dan wel weer bij gezegd worden dat dit "rekening houden met" steeds vaker omslaat in het afbreken van wat de natuur zelf doet om dat te vervangen door iets wat hier normaal (al lang) niet meer thuishoort. Een voorbeeld is het importeren (?) van de wolf, het doen van allerlei aanplant op plaatsen waar dat gewas in de natuur niet meer voorkomt, het bosbeheer en meer van dat soort zaken. De verantwoordelijken hiervoor lijken meer op uit de hand gelopen hobbyclubs (heel zwaar gesubsidieerd met hoge salarissen voor de leiding en daarmee erg gewild door oud politici).

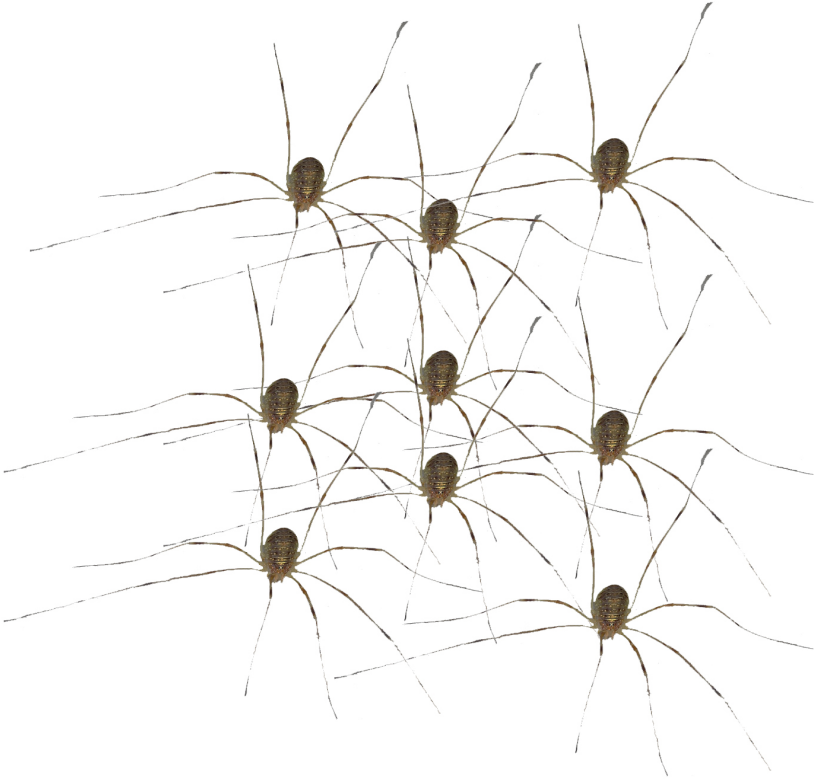
Nu zou je kunnen zeggen dat als we die dieren die alleen maar schadelijk zijn voor de mens eens zouden verdelgen, zou dat het leven dan niet een stuk aangenamer maken? Nee, dat zou het niet. Een dier dat alleen maar schadelijk **lijkt** voor de mens kan heel nuttig zijn voor

andere dieren of planten die op hun beurt weer wèl nuttig zijn voor de mens. Het is zelfs zo dat we kunnen we zeggen dat alle in de natuur voorkomende dieren en planten meer of minder nuttig zijn voor die natuur en dus voor de mens. Het feit dat we als mens (nog) niet in staat zijn dat nut te begrijpen, wil nog niet zeggen dat het er ook niet is.

Bekende nuttige dieren voor de mens zijn koeien, schapen, kippen, varkens en meer van die dieren die ons voedsel verschaffen. Nu zijn de hier genoemde dieren toevallig voor de natuur niet onmisbaar. Het zijn dieren die in de loop der eeuwen min of meer gekweekt zijn en ze zouden het zonder verzorging door de mens in de meeste gevallen bijzonder moeilijk hebben, zo ze al niet zouden omkomen van gebrek. Ook zijn er dieren die zowel in het wild voorkomen als getemd. Neem het paard. Er zijn er beslist niet veel meer in het wild te vinden maar ze zijn er nog wel. Ruim 4000 jaar geleden waren er echter alleen maar wilde paarden. In die tijd is men in het zuiden van Rusland voor het eerst begonnen met het dienstbaar maken van het paard aan de mens. Zo zijn er veel dieren op te noemen die op duidelijk zichtbare wijze nuttig zijn voor de mens. Over die dieren, die ons in de meeste gevallen tot voedsel dienen, wil ik het hier verder niet meer hebben al wil ik nog wel even kwijt dat onze eetgewoonten beslist niet hetzelfde zijn als die van mensen op andere plaatsen van de aarde. Bij ons is de hond een huisdier, in China kun je er in een restaurant een aanwijzen die dan speciaal voor jou gebraden wordt... In Japan worden vlindereitjes en rupsen als een delicatessen beschouwd en men smult er van mieren gedompeld in een saus van chocolade. Ongetwijfeld heb je bij geschiedenisles wel eens iets gehad over de Romeinen. Werd je daarbij ook verteld dat die Romeinen de vetgemeste larven van een Vliegend hert als een lekkernij beschouwden? Overigens is een Vliegend hert een tor waarbij de voorkaken zich heel sterk ontwikkeld hebben. Die voorkaken hebben de vorm van een hertengewei met zijtakken, vandaar de naam. Hottentotten eten rupsen als een ware lekkernij waarbij nog komt dat ze zeer voedzaam zijn. In Madagaskar worden gebakken sprinkhanen gegeten maar dan wel nadat ze eerst zijn ontdaan van vleugels en poten.

Zo schijnt men in Amerika gebakken bijenbroed te eten en wat te denken van Nederlanders die tot afgrijzen van vele buitenlanders rauwe haringen naar binnen werken? Zo zijn er nog vele voorbeelden te noemen. Er zijn zelfs wetenschappers die het eten van insecten aanbevelen. De stelling is dan dat het voedzaam is en dat het in vele streken met hongersnood een oplossing voor het voedselprobleem zou

kunnen zijn. Zelf ben ik nooit verder gekomen dan slakken en kikkerbilen en voorlopig vind ik dat ook wel genoeg.

Zie je deze negenling hooiwagen al op je bordje liggen als ontbijt?

Zoals ongetwijfeld bekend is, zijn de dieren in verschillende groepen verdeeld. Zonder hier echt diep op in te gaan (je hebt dit, als het goed is, op school al moeten leren en gehoopt wordt dat vooral de jeugd interesse in dit boek zal tonen) wordt vóór aan het echte werk wordt begonnen een indeling van de dierenwereld gegeven. Het blijft hier bij een beperking tot de acht hoofdafdelingen met de bijbehorende klassen. De verdere verdeling wordt buiten beschouwing gelaten. Deze indeling is gemaakt aan de hand van een aantal specifieke eigenschappen, die de dieren die in een bepaalde klasse bij elkaar gevoegd zijn, gemeen hebben. Hiertoe kunnen behoren de lichaamsopbouw, de manier van voortplanten, de voedselverwerking, het leefmilieu en meer van die soort zaken.

- Inleiding in de Dierenwereld.

Bij de dieren die later besproken worden zal je geen honden, katten, cavia's en konijnen tegenkomen. Dat zijn dieren die we zelf onze huizen binnenbrengen en de dieren die wel opgenomen zijn, zijn dieren die ongevraagd onze woning of tuin binnenvliegen, kruipen of springen. Daarbij wordt dit ook nog beperkt tot de kleinere soorten zodat ook ratten, mollen en muizen buiten beschouwing gelaten zullen worden. Om diezelfde reden zullen ook de vogels en met hen de kippen, hoe belangrijk die ook zijn, niet aan het woord komen.

Aan het woord? Ja, aan het woord. Omdat wij mensen zo onze voorkeuren hebben voor bepaalde dieren zoals het lieveheersbeestje, de vlinder en de libel zou het wel is zo kunnen zijn dat die daardoor meer aandacht zouden krijgen en dat is niet de bedoeling. De minder geliefde spin, de oorworm en de luis hebben net zo veel recht op aandacht als de meer geliefde diertjes.

Ook alweer om de gedachten aan belangrijk en belangrijker uit te sluiten, volgen we niet de in het volgende hoofdstuk gegeven indeling van de dieren maar wordt hen de gelegenheid gegeven iets over zichzelf te vertellen.

Daar ik ook wel eens een beetje dwars wil zijn laat ik hen dat dan wel alfabetisch doen maar laat ik ze bij de Z beginnen in plaats van bij de A. Kom je een diersoort tegen waar je graag meer van wilt weten, vraag dan voor je verjaardag een boek daarover. Over alle dieren in totaal of in soort, zijn tientallen goede naslagwerken te vinden en tweedehands is dan net zo goed als nieuw

Aan een bepaalde leeftijd is dit boek niet gebonden maar als ouders het hier en daar eens bekijken dan kan dat geen kwaad. Het ene kind is nu eenmaal wat verder in haar/zijn ontwikkeling dan het andere. Overigens is dit werkje ook heel leerzaam voor volwassenen, al was het alleen al om de gedeeltelijk vergeten oude kennis weer eens op te frissen.

Ik hoop dat je wat opsteekt van dit boekje.
William.

- INLEIDING IN DE DIERENWERELD

Indien je dit allemaal al weet of het interesseert je eigenlijk niet, dan kun je dit hoofdstuk gewoon overslaan.

De eerste hoofdafdeling: Gewervelde dieren.

Deze hoofdafdeling is verdeeld in vijf klassen welke op hun beurt weer verdeeld zijn in ordes, maar zoals gezegd die onderverdeling laten we hier buiten beschouwing.

Gewervelde dieren hebben (net als de mens, die er feitelijk ook bij hoort) een geraamte dat bestaat uit been (het bot in je arm bijvoorbeeld) en kraakbeen dat vaak dienstdoet als verbinding tussen twee harde beenderen om de overgang wat minder star te maken. Een kraakbeenverbinding blijft echter toch maar weinig beweeglijk. Indien meer beweging gewenst is heeft de natuur gezorgd voor gewrichten zoals de knie en de elleboog. In het menselijke lichaam komen meer dan 222 beenstukken voor.

Eerste klasse: zoogdieren.

Een wel heel bekend gewerveld dier is de hond.

Hiertoe behoren dieren als apen, roofdieren als de leeuw en de panter, zeeroofdieren als de zeehond en de walvisachtige. Belangrijke kenmerken zijn: ze krijgen jongen die enige tijd worden gevoed met melk en de ademhaling vindt plaats door longen.

Ze hebben een behoorlijk standvastige lichaamstemperatuur en ze vertonen haargroei.

Je komt ze in allerlei formaten en uiterlijke verschijningsvormen tegen.

Zo een als hierboven afgebeeld kom je echter alleen als “plaatje” tegen. Als je het totale bestaan van de mensheid in aanmerking neemt dan kun je er wel van uit gaan dat de hond het meest favoriete dier van die mens is. Aanvankelijk dienden honden als bewakers van huis en haard, werden de schapen bewaakt en diende het dier als speelkameraad voor de kinderen.

Later werd de hond gebruikt als trekdier voor de hondenkar, voor kunstjes in het circus, als speurhond bij de politie voor het opsporen van misdadigers en drugs.

Al met al zijn er wel meer dan honderd verschillende hondensoorten: van de kleine Chihuahua tot de grote Sint Bernhard aan toe.

Ook !en wel heel bekend gewerveld dier is de kat. Geschat wordt dat er wel tussen de 31/2 en de 4 miljoen exemplaren in Nederland aanwezig zijn.

Nog een ander zeer bekend dier is het paard waar we hier een portretje van geven: